

Mitt CV

Jag har så långt tillbaka jag kan minnas varit intresserad av att utforska och inte minst utöva praktiskt lantbrukande med ett möjligen nedärvt motiv i botten om att sådan verksamhet alltid borde vara en nödvändig bas för ett fortlevande samhälles hälsa och funktion.

På senare tid har jag även funnit att mitt forskarintresse tycks vara nedärvt med höga teoretiska kunskapsnivåer från bondeanor i flera generationer bakåt på både min mors och min fars sidor. Jag gillade och kom betygsmässigt bra överens med skolstudierna, där skola på dagen och läsläsning sent på kvällen alltid varvades med arbete på vårt lilla hemman utanför Östersund på eftermiddagar och under alla skolledigheter.

Min nya klasslärare i dåvarande folkskolans avslutande sjunde klass tyckte att jag borde börja på läroverket i stan.

Pappa blev sjuk i samma veva, och dog sex år senare, strax innan jag var färdig för flytt söderut till dåvarande Lantbrukshögskolan vid Ultuna, Uppsala, där jag sökt in för "matnyttiga" agronomistudier.

Vid den tidpunkten innehöll mitt kunskapsbagage studentexamen på reallinjens matematiska gren plus genomförd värnplikt femton månader på s k studentkompani i Östersund, där man muckade som fänrik, båda delarna med vitsord i betygen som räckte för fritt val till vidareutbildningar.

Min och snart även min yngre brors utflyttningar hade till följd att vi nu anpassade gårdens husdjursverksamhet från några mjölkkor till får och värphöns, som mamma och min yngre syster enklare kunde sköta själva medan jag och brorsan varvade våra studier och första arbeten utomlans med semesterjordbrukande underhållsverksamhet hemma.

20 utbildningsår efter min småskolestart var jag klar för mitt första lönearbete som labassistent 1969 på SLUs hydroteknik i Uppsala där jag bl a jobbade med och räknade på utlakningsstudier av växtnäring i dräneringsvatten och analys av turistimporterade salmonellastammar i rötslamsgödsel från reningsverk. Jag hade dessförinnan läst in en bred uppsättning **akademiska betyg i bl a hydroteknik, markvetenskap, växtodling, maskinteknik, fotogrammetri, motorlära, ekonomibyggnadslära och driftsekonomi.**

Här träffade och gifte jag mej med Lena, som anlände till Ultuna ett par år efter mej, och där fick vi också vårt första barn Anders. Lena kompletterade familjens vetande med ett skarpt räknehuvud som jag själv kan avundas henne, **och djup husdjurskunskap** som jag också kunde ta del av i kontakter med hela hennes studiemiljö.

Hennes examen sinkades något pga barnsörden, så jag hann även klämma in en terminskurs till gymnasielärarbehörighet i min egen samling.

När Lena blev klar med studierna sökte och fick jag ett utannonserat femårigt försöksledarjobb på SLUs försöksstation Röbbäcksdalen i Umeå, dit vi drog iväg 1970. Här skulle jag nu arbeta med ett tämligen fritt upplagt utvecklingsprojekt för norrländska fårföretag – en näring som på den tiden hade en närmast hobbymässig status i det lantbrukarsverige som då befann sig i efterdyningar av den stora norrländska strukturrationaliserings- och urbaniseringsvågen i Sverige på 60-talet.

Projektet hade ingen förutbestämd försöksplan, men försågs med en högt kvalificerad styrgrupp av olika ämnesföreträdare på SLU och lantbruksrådgivare på fältet, som i god sämja under den femåriga försökstiden kunde fortlöpande samordna och utveckla olika ämnesdelar i detta mycket tidiga tvärvetenskapliga miljöforskningsområde i den kommande "gröna ekosystemläran om klimatpåverkande belastningar från jordbrukssektorn".

Nu sammanföll våra högskolestudier med den politiska studentrevolt 1968, som blev starten på de nya gröna miljörelserna, där alla olika humanistiska universitet och snart även de tekniska högskolorna i Sverige och västvärlden började utbilda studenter på sociologiska linjer till samhällsbefattningar som skulle söka efter och förordna "alternativa odlingstekniker" i stället för den alltför moderniserade och svårbegripliga "konventionella odlingsteknik", som man ansåg att SLU i Uppsala på den tiden stod för. Numera har även SLU anpassat sej till den politiska verkligheten.

Här utvecklades de nya ekofilosofiska vetenskapsteorierna med till namnet resursbesparande cirkulära ekoodlingssystem, där de optimistiska ekonomiska kalkylerna alltid vid källgranskning stred mot enkla fysiska, kemiska och även biologisk naturlagar.

I själva verket krävde den ”resursbesparing” man räknat fram, att dolda resursinsatser på andra ställen i en ohållbar parallelekonomi måste ersättas med så kallade statliga ekostöd på ca i miljard skr per år att betalas ut till dem som framställer dessa ekologiska och eller KRAVMärkta livsmedelsprodukter.

Fårtemat i min forskning i Umeå med idisslare, fick en allsidig bredd som spände över avel, anläggningar, arbetsstudier, köttkvalitetsmätningar och ekonomistudier, och var helt i min smak eftersom varken jag eller någon annan behövde ödsla tid och kraft åt projektfinansieringar eller meritsamlade avhandlingar och ledde till att jag kunde förverkliga min barndoms drömjobb som praktiserande bonde med egna gården som laboratorium.

Lena fick där i Umeå ett officiellt jobb som räkneassistent åt husdjursförsöksledaren för stationens mjölkförsök och hon jobbade även på fårprojektet med något mindre avbrott när vår nästa son Johan föddes på Umeås bb.

1976 var Umeäventyret formellt avslutat och redovisat i ett antal rådgivningsbroschyrer. Vi kan också nu se tillbaka på att fårnäringen i Sverige har utvecklats ungefär så som föreslagits i Norrlandsprojektet, så tack landshövding Ragnar Lassinanti för projektinitiativet!

Vi hade redan 1970 i Umeå börjat förbereda en möjlig framtida hemflytt till Bringåsen utanför Östersund, och nu dök det passande nog upp ett ledigt ekonomilärarjobb på lantbruksskolan Torsta i Ås ett par mil hemifrån, som gav mej lön till en språngbräda för att kunna finansiera en seriös bondestart.

Det låter kanske pretentiöst att säga att vi byggde upp ett nytt företag från scratch, men erfarenheterna och historien har så småningom visat mej att dom flesta av mina aktiva bondekolleger omkring oss gjort på liknande sätt. Lika så byggde och odlade både min far, morfar och morfarsfar på samma plats i Bringåsen med början från 1855, och under drygt femtio år framåt upp hela den intilliggande huvudfastigheten från en liten torplägda.

1976 började själva företagandet för oss på 7 ha egen åker, 140 ha skog och utan några användbara byggnader.

Vi hade innan (1970) börjat bygga upp en rationell fårbesättning i huvudfastighetens intilliggande arrenderade lagård och startade nu efter flytten direkt med att bygga ny bostad på den egna marken. Sen fortsatte vi med att bygga ny ändamålsenlig ekonomibyggnad med kunskap från Umeåtiden, vi kunde arrendera och köpa till mera åker i byn, jag nyodlade själv närmare 20 hektar till summa 100 ha odlingar under plog och på 90-talet byggde vi även maskinhall och nötstall för dom nötkreatur som på grund av politiska regelverk behövde tillkomma i verksamheten. Vi hann även testa suga med några griskullar och hade en liten besättning traditionella hushållsgetter och hushållshöns under rätt många år. Som den tekniker jag är, har vi också i huvudsak hållit oss med en ganska komplett och ekonomiskt funktionell maskinpark som krävdes för att försörja de 55 djurenheter (1 de = 1 ko eller 7 tackor), som arealen kunde bära.

Mitt fasta lärarjobb på Torsta varade bara några år, men övergick sedan till att Lena och jag under ett antal år frilansade där på timmar för en av dom första 10-veckors fårkurserna i landet som byggde på det utvecklingsarbete vi varit med om i Umeå. Vi har också båda varit starkt engagerade i olika föreningsrörelser inom lantbruk och Lena dessutom i Östersunds kommunalpolitik så vi har haft goda kontaktytor mot både lantbruksnäringen och samhället i stort.

Och så droppade vi 1979 vårt tredje barn Anna på Östersunds bb mitt i lamningar, lärarjobb och byggnationer. Kort sagt så konstaterade vi med tiden att modern lammproduktion i Sverige började fungera ungefär som vi förväntat.

För bondeforskaren Jan Nilsson

